

Да се намали популацията на дивата свиня

Интервю със заместник-министъра на земеделието, храните и горите
Атанас Добрев за извънредния брой на списание „Гора“

- **Не бяха направени необходимите законови промени за превантивно справяне с бързото настъпване на болестта, въпреки предложението ни с депутата Александър Сабанов**

- Господин Добрев, като заместник-министър на земеделието, храните и горите и ловец коя от мерките за неразпространение на африканската чума по свинете считате за най-важна?

- Още през миналата година ние определехме настъпващото тогава трансгранично заболяване африканска чума по свинете като голямо предизвикателство и стартирахме активна превенция с технически и информационни мерки. Темата фокусира още тогава силен обществен интерес, включително и на база на нашата проактивна дейност по превенция и овладяване на ситуацията с наличието на заболяване съвсем близо до границата ни. Целта беше недопускане и ограничаване до минимум възможността за проникване на заболяването на територията на страната. Това беше основна цел на дейността ни особено през летните месеци, когато възможностите за съприкосновение с горските територии и разпространяване на зарази се разширява. Всички наши горски структури положиха неимоверни усилия да съдействат за превенцията на това тежко заболяване, за което беше ясно, че би имало изключително негативно въздействие и върху икономиката, и върху ловното стопанство. Изграденото оградно съоръжение по северната ни сухопътна граница за недопускане на преминаването му от съседна Румъния по данни на нашите контролни горски екипи, които извършваха непрекъснати обходи, така или иначе, имаше своята възпираща

роля, независимо от резервите към него. Сега обаче, при вече настъпило заболяване и на територията на нашата страна, на дневен ред излиза най-важната и актуална мярка, която засяга пряко дотсега на човека с дивата природа - намаляване на популацията на дивата свиня. Неоспоримо е, че регулирането на популацията на дивите свине е една от възможностите за намаляване на разпространението на заразата с вируса на АЧС, и това го потвърждават и науката, и практиката на други страни. Припомням, че ние също се ръководехме от такова разбиране, когато след взаимни консултации с народни представители от парламентарната група „Обединени патриоти“ подкрепихме внесените от тях предложения за промени в ЗЛОД. Те включваха възможността за разрешаване на отстрела и груповия лов на дива свиня и извън традиционните за този лов срокове. Още през септември 2017 г. при дебатите на тези предложения в Комисията по земеделие и храна и в Комисията по околна среда и води към Народното събрание заедно с народния представител Александър Сабанов бяхме особено настоятелни в убеждаването на членовете на двете комисии в необходимостта от приемане на предложените промени в ЗЛОД, но, за съжаление, те не бяха приети.

Тогава и аз, и Александър Сабанов предупредихме, че предвид на усложнената эпизоотична обстановка в Балтийските страни и в близост до нас - в Румъния, болестта идва и към България. С исканите промени в закона се предвиждаше не само възможност министърът да спира лова, но и при необходимост да удължава сроковете за провеждането му, ако има необходимост и само при определени хипотези. Още тогава сме информирали Комисията по околна среда и води, че всеки ден се следи движението на АЧС и единствената превантивна мярка е увеличаването на отстрела. Лично предупредих тогава още, че свиневъдният бранш у нас е оценен на над 2.5 млрд. лв. и че, ако настъпи болестта АЧС, това ще означава 100 % смъртност в този бранш и след това не знаем кой ще го възстанови. Предупредихме, че една такава промяна в ЗЛОД ще даде възможност за превенция и при бъдещи подобни ситуации. Моите думи буквално бяха, че „превенция означава да

се действа, не когато гоиде заболяването, а държавата да реагира преди това“ и че винаги в България вървим малко след събитията. Съобщих тогава още, че болестта настъпва към България с 15 км на месец и подчертах, че „като се сметне за колко време ще гоиде от Северна Румъния до България, това ще е догодина.“ За съжаление, това не беше възприето като подход и не бяха направени необходимите законови промени за превантивно справяне с бързото настъпване на болестта. Сега при вече настъпила и много динамично променяща се ситуация на налично заболяване в страната с няколко последователни заповеди на министъра на земеделието, храните и горите въведохме тези и рел други спешни мерки за ограничаване на разпространението на заболяването, като за нас е ясно, че при едно по-навременно стартиране на част от тези мерки, те щяха да дадат по-ефективен резултат и може би щяхме да можем да загържим ситуацията по-дълго без проникване на заболяването на наша територия.

Тази мярка е тежка, тя изисква много сериозно разбиране за отговорността, която всички ние носим в тази ситуация. За мен като ловец е пределно ясно, че моралът на ловеца не позволява такава „поголовна сеч“ на една цяла дивечова популация, за която са полагани грижи и труд. Но ситуацията го изисква и се налага да проявим твърдост и настойчивост и да приканим колегите ловци да ни съдействат, за да се справим с това заболяване, защото то е голям икономически бич и негативно му отражение е вече видимо, като засяга бизнеса и в България - бизнес за милиарди - изграждан с години, с утвърдени традиции и пазари.

- Разчитате на съдействието на ловците, но как успявате да ги мотивирате за това?

- Държавата има механизми за въздействие и подкрепа, макар че по отношение на финансовите стимули не разполага с неограничени възможности. Въпреки това, успоредно с предприетите мерки, е взето решение да се стимулира ловната общност с 50 лева при отстрелена дива свиня при индивидуален лов, както и със 150 лева за намерено умряло животно, като се надяваме тези стимули да имат допълнителна сила, заедно с осъзнатата от ловната гилдия отговорност за включване в общата ни борба със заразата. Затова сме предприели и информационни мерки, като с тях целим да приобщим и фермерите, и работещите в горите, и областните управи, и местните власти, както и цялата общественост. Разписали сме и подробни указания за осъществяване на всички мерки, така че прилагането им да е ясно и неподлежащо на тълкуване. Допълнителен стимул е и това, че съгласно заповедта на министъра на земеделието изследването на пробите за АЧС от отстрелени диви свине ще се извършва за сметка на БАБХ, т.е. отпадна една тежест за ловците.

С последните разписани мерки, съгласувани от ИАГ и БАБХ, от началото на август забраняваме лова в ловностопански райони, попадащи в инфектирани вече зони със заразени диви прасета. Същевременно предвиждаме разрешаването му след изтичането на най-малко 2 до 4 месеца след последната констатирана зараза с вируса на АЧС по диви свине в съответния район.

Стриктно и строго трябва да бъдат съблюдавани и спазвани и разпоредените ветеринарно-санитарни предпазни мерки за ограничаване на движението около огнищата с АЧС в горски територии, и особено в ловностопанските райони. Колегите от горските ни структури са мобилизирани с активна дейност по проверки и контрол не само по обичайните им дейности в горите, но и за ежедневно постоянно обхождане и претърсване около установените огнища при домашни и случаи на АЧС при диви прасета. Разпоредихме осъществяване по график на такива обходи от държавните горски, ловни и учебни стопанства и всички ловни сдружения и други юридически лица, на които е учредено право на ползване в горски територии, и извършват горска и ловностопанска дейност. Целта на постоянното наблюдение на ловностопанските територии в страната е да се установи евентуалното наличие на умрели диви свине или такива с нетипично поведение.

Предвидихме и областните дирекции по безопасност на храните, заедно с държавните горски предприятия и регионалните дирекции по горите да организират и проведат съвместни информационно-образователни курсове по места на всички ловни дружини и държавните горски и ловни стопанства. Тези обучения стартираха незабавно в близост до поразените райони, като вече текат интензивно навсякъде и ще приключат в кратки срокове с цел по-добра ефективност на изпълнението на предприетите от държавата мерки.

Стриктно следим и за достигане на съответната по-ниска плътност на популацията при изпълнение на плановете за ползване на дива свиня в ловностопанските райони. На територията и на 6-те държавни предприятия се обхождат горските територии и се проверява това изпълнение. Съгласно заповедта тази плътност трябва да достигне под 0.3 броя на 100 хектара.

Накрая бих искал да подчертая, че няма как да останем само до нивото на морала и съзнателността. Налага се държавата да прилага мерките с необходимата строгост и със съдействието на останалите централни и регионални институции. Задачата и предизвикателството е пред всички нас и налага ангажиране на практика на целия човешки потенциал и на структурите на МЗХГ, БАБХ, държавните горски предприятия и ИАГ и техните териториални поделения, но и на структурите на МВР, НАП, ИАРА.